

KUUSTBON

SVENSK VECKOTIDNING

TIONDE
ÅRG.
№ 21

Prenumerationspris:
Helt år Emk. 225:—
Halvt „ „ 125:—
I utlandet:
Helt år Emk. 350:—
Halvt „ „ 200:—

UTKOMMER
ALLA ONSDAGAR

Redaktion:
Svenska Folkförbundet
Redaktör: N. Blees
Reval, Riddaregatan 3.

Annonspris
enligt överenskommet
För längre annonsering beviljas rabatt.

22 juni
1927

Svenska Lärareförbundets sammanträde i Hapsal.

Söndagen den 19 dennes hade Svenska Lärareförbundet årsmöte i Hapsal å hotell Petersburg. 14 stycken av Estlands samtliga svenska lärare hade mött upp.

Förbundets ordförande, lektor H. Pöhl, föredrog års- och kassa-berättelsen, som godkändes. Medlemsavgifterna för 1927/28 bestämdes till $1\frac{1}{2}\%$ av normallönen, såsom föregående år. Vidare företogs fyllnadsval och invaldes i styrelsen fru M. Gottkamp, Nargö, och till revisorer utsågos Joh. Gjerdman, Vormsö, H. Timmerman, Sutlep, och A. Vesterberg, Höbring.

Bland övriga antagna beslut må nämnas planen att anordna en lärardag i Hullo på Vormsö den 1—3 juli med referat och diskussioner i olika pedagogiska frågor; uttalades önskemålet, att varje lärare skulle skaffa sig en svensk eller estnisk pedagogisk tidskrift. Frågan angående det nu under utarbetning varande programmet för folkskolan diskuterades. Ett speciellt program för svenska språket saknas hittills totalt. Den saken ansågs vara mycket viktig och beslöts hän-skjuta frågan till grundligare behandling på lärardagen. Även normalprogrammet för estniska språket såsom det första främmande språket i de svenskspråkiga skolorna skulle då upptagas till behandling. — Då förbundet

den 30 december 1928 fyller 10 år beslöts till den dagen utgiva en minneskrift.

Mötet präglades av mycken god sänja och var i allt vällyckat.

Sångfesten i Stockholm.

Enl. Hbl. av lektor E. Pontán.

I den stora sång- och musikfesten i Åbo sommaren 1926 deltog för första gången aktivt en rikssvensk blandad kör, tillhörande i Stockholms körförbund, under ledning av sin dirigent musikern G. Lizell. En följd av detta närmande mellan svenska sångarskolor på ömse sidor om havet blev att då Sveriges körförbund, upprättat för två år sedan, denna sommar skulle begå sin andra stora sångfest, en inbjudan riktades till ett av de finlandssvenska förbunden, Helsingfors sångarförbund. En kör om 160 manliga och kvinnliga medlemmar av de körer, som höra till nämnda förbund, sammanställdes, och efter vriga övningar avreste skaran den 9 juni med ångfartyget Aranda till Stockholm. Brages kör medfölje i sin helhet, i avsikt att även jämte föreningens orkester hålla en egen konsert i Stockholm. Förbundets dirigent var musikern Bengt Carlson.

De tre dagarna i Stockholm blevo en stor upplevelse för helsingforsarna, av vilka sannolikt de flesta aldrig förr besökt Stockholm. Mottagandet var det hjärtligaste, och känslan att icke blott vara främlingar eller gäster, utan

aktiva deltagare. Festen gav ett särskilt innehåll åt samvaron med de rikssvenska sångarkamraterna.

Körsången i Sverige har av ålder varit inställd på manskörsång. I vissa bygder har dock även den blandade körsången gamla traditioner. Medelpads körförbund har firat sitt 25-årsjubileum och dess dirigent, arkitekt P. Österlund, hälsades i Stockholm såsom den svenska blandade körsångens store gamle. Nu pågår ett rastlöst arbete inom Sveriges körförbund för utbredande av denna sångart och stärkande av den organisation, som uppstår densamma. Körförbundet erhåller årligen av statens lotterimedel över 50.000 kronor. I dess spets står en man, som med lågande iver arbetar för förbundets syften, den förra socialdemokratiska statsministern, nuvarande överdirektören för Sveriges statistiska centralbyrå dr R. Sandler.

Det uttalades av dr Sandler liksom av flera andra rikssvenska talare i Stockholm, att den finlandssvenska blandade körsången i många avseenden för dem framstår såsom ett föredöme. . .

I fråga om anordnande av de stora sångfesterna synes man i Sverige vilja gå delvis andra vägar än i Finland. Finlands jättekonsorter, som med många pauser släpa sig fram ett kvarts dygn innebär uppenbart intet lockande för de rikssvenska körerna eller åhörarna. De två konserterna i Stadion räckte blott $1\frac{1}{2}$ à 2 tim-

mar vardera. Blott ett kort tal förekom, ingen festdikt; det senare kändes såsom en brist. Programmet gick i snabb fart, avbrutet blott av publikens bifallsyttringar och körernas hyllning för dirigenterna, som antog samma varma och medryckande former som vid sångfesterna i Finland.

En yttre detalj, som man fäste sig vid är att de rikssvenska sångarskarorna använda en särskild sångarmössa, studentmössan med mörk kant runt kullen. Man inser lätt fördelarna härav. Det var en säreget vacker syn att se den av fyratusen medlemmar bestående kören med de vita mössorna uppställd på Stadion till sång eller bänkade på Östermalms idrottsplats till gästabud. Men har anläggandet av mössorna visat sig motarbeta användandet av folkdräkt vid sångfesterna. Och det torde alla vara ense om att det icke finnes något som kan ersätta folkdräkterna, då det gäller att få färg och liv med i samvaron. . .

Nu några ord om de musikaliska prestationerna i Stockholm, så vitt en lekman kunde uppfatta dem. Den stora kören sjöng sitt program rent och med god uppfattning, likväl utan mycket framträdande utarbetning av detaljerna. Helsingfors körförbund hedrade sig påtagligen vid sitt säruppträdande på söndagskonserten; det sjöng sina delvis svåra sånger med stor precision och stramhet, och röstresurserna gjorde sig väl gällande.

Särskilt bör nämnas Brages konsert på söndag f. m. i Konserthuset. Ehuru konkurrensen var stor — internationella fotbollstävlingar på Stadion, härligt sommarväder m. m. — hade en talrik publik infunnit sig och den föreföll i hög grad gripen av Brages sång och orkesterspel. Kören leddes dels av sin nuvarande dirigent musikern Emil Johnsson, dels av prof. Otto Andersson. Orkestern, som för första gången var med på en färd utom det egna landet, dirigerades av musikern A. Öfverlund. Solisten fru D. v. Weymarns inlägg voro av utmärkt verkan: hon har gävan mera än någon annan att giva uttryck åt Bragetankens djupaste innehåll. Kort sagt, det framstod åter och det betonades vid många tillfällen av de riks-

svenska dirigenterna, vilken ojämförlig fördel det är för det folkliga musiklivet i Finland att hava i sin ledning en sammanslutning sådan som Brage, som icke blott utför, utan även skapar nya kulturvärden.

Det bör — på tal om skapande arbete — icke heller lämnas oomnämnt att kompositören Alfred Anderssens sånger och arrangemang såväl vid Brages konsert som i Stadion tillvunno sig en betydande uppmärksamhet.

Med det ovarsagda ha lämnats några drag i fråga om den glansfulla festen i Stockholm. Den kommer säkert att bliva en etapp på vägen till en allt rikare blomstring för det folkliga musiklivet i de nordiska landen.

Matlagningskurser i Vichterpal.

Den 11—18 juni hade lärarinnan vid Vichterpals svenska skola, fröken K. Hammerman, anordnat en matlagningskurs för omgivningens svenska kvinnor i ovan nämnda skolas lokal. Ett tiotal flitiga och intresserade yngre och äldre kvinnor deltog. Undervisningen, både den teoretiska och praktiska, i matlagning och andra hushållsgöromål meddelades av fröken Hammerman.

Kursen var mycket givande.

S. O. V:s lotteri.

Som bekant, är dragningen uppskjuten till den 25 september d. å. Ett antal lotter finnas ännu kvar på Riddaregatan 3. Medlemmar i föreningen och andra borde skaffa sig lotter genom att personligen eller skriftligen vända sig till kansliet på nämnda ställe, innan vi hinna utsända lotterna till andra håll. — Dragningen blir bestämt den 25 september.

Drunkningsolycka vid Hapsal.

Den 18 juni på natten drunknade utanför Hapsal två finländska officerare, armékaptenen Arvid Murtonen och skyddskårslöjtnanten Martti Peltonen. De båda finländarna hade i sällskap med estländske löjtnanten Treek i en båt begivit sig ut på sjön, varvid deras farkost kantrade med den påföljd att finländarna, som ej kunde simma, drunknade, medan Kreek räddades. Kapten Murtonens lik anträffades senare på förmiddagen. Löjtnant Peltonens lik har sedan också funnits.

En bok för bokvänner.

Framför mig på skrivbordet ligger en liten bok som jag nyss slutat läsa. Det är ingen nyttig bok. Den tillhör ej alls årets bokskörd. Den är fyra år gammal. Och så länge är väl nu för tiden icke en bok aktuell. Sorgligt nog.

Denna lilla bok, som bär titeln *Maculaturalia*, blev visst totalt glömd, men den var förvisso värd ett bättre öde.

Kan nu dessa mina fadda rader i någon mån ge den en ringa rehabilitering och möjligen skaffa den nya vänner, har jag nått det mål, jag äsyftar.

Maculaturalia är en bok för bokvänner som köpa sina böcker för deras innehåll och icke enbart av samlarevurm.

Boken, vilken i Tyskland utgått i flera upplagor, är skriven av den tyska novell- och sagoförfattaren Julius R. Haarhaus. I densamma låter författaren böckerna få liv och själva berätta sina öden för en ung bokhandelmanhjälpare, som insomnat i den boklåda där han nyligen fått anställning, och hur han i drömmen får övervara en stor kongress, som böckerna hålla, och ser vilken en massa förnämna böcker samlats. Det är böcker från vitt skilda länder och tidevarv. Värdiga teologiska verk, allvarliga juridiska forianter och små nätta novelletter, och alla dryfta de frågan om den ringa popularitet de nu för tiden åtnjuta hos människorna. "Till smycken, spetsar, kläder, sidenband, fjäderar och blommor har folk alltid pengar över, men några styvrar för en bok anses alltjämt vara en onödig utgift".

Kongressens ordförande, ett gammalt exemplar av Don Quixote, säger bland annat i sitt hälsningstal till den lysande församlingen ungefär följande, enligt min mening vackra ord: "Jag ser mig i spetsen för den nation som är den enda oförgängliga på jorden, som har besegrat till och med den allt förhärjade tiden, den nation som ensam kan göra anspråk på benämningen stormakt i spetsen för böckernas lysande republik — vi äro blott av skröpligt papper, det bräckligaste material i världen. Men dock överleva vi de stoltaste av sten och metall! Allt i denna värld är förgängligt. De väldigaste byggnadsverk falla i ruiner och stoft,

den store fältherrens svärd frätes sönder av rost och hans namn sjunker i eftervärldens glömska, den djärve uppfinnarens berömmelse förbleknar för en efterföljares klarare glans -- endast det som vi böcker gömma och förvara i vårt inre trotsar århundradenas stormar".

Sedan berättar den gamle spanjoren om sin skiftande levnad och hur han under tiderna gång på gång får byta ägare. Men ingen, ingen vill läsa honom.

Bokhandelsmedhjälparen fick klart för sig, att böckerna icke enbart äro simpla handelsvaror utan förnuftiga väsen, vilkas ofta så sällsamma öden och livsvägar förtjäna varje tänkande människas uppmärksamhet och deltagande i långt högre grad än tusentals andra ting, som man i vår tid tillägger så stor betydelse. Nu förstod han innebörden i det gamla ordspråket: Habent sua fata libelli (böckerna ha sina öden)!

Macutaluralia är översatt till svenska av E. P. Enevald. Dr Hjalmar Lindgren har skrivit ett trevligt förord. Vackra träsnitt av konstnären Gunnar Lindvall höjer bokens värde. O. B.

Mars ändå bebodd?

Kaliforniauniversitetets astronomer påstå sig efter att under ett års tid ha studerat tallösa Marsfotografier, ha fastställt, att Mars är omgiven av en atmosfär och uppvisar en yppig vegetation, varför ingenting står i vägen för sannolikheten av teorin om att Mars skulle vara bebodd. Däremot uttala sig de nämnda astronomerna mot teorien om Marskanalerna. De anse, att de mörka linjerna på Mars' yta äro med tät vegetation bevuxna djupa dalar, som uppstått genom vulkaniska utbrott. Den omständighe-

ten, att dessa linjers bredd tid efter annan växlar, sammanhänga med av årstiderna föranledda temperaturväxlingar. Astronomen vid Lickobservatoriet, professor Robert Trumpler, anser sig dessutom ha upptäckt, att Mars är något mindre, än man hittills antagit: Den har en genomskärning av 4,133 miles i stället för 4,300, påstår han. Ja, så låter det från Amerika, där man alltid gör så många förunderliga upptäckter.

(Hbl.)

Polisskydd för sovjetbeskickningen i Reval. Då det gått rykten om att ryska monarkister, vilka vistas i Reval, haft för avsikt att insultera tjänstemännen vid den lokala rådsryska beskickningen, har rådsregeringen härvarande sändebud hos polisen anhållit om bevakning av beskickningens hus. Sedan en tid äro också fyra polismän utposterade framför beskickningsbyggnaden.

Sedelmynt som slopas. Enligt förordnande av finansministeriet slopas från den 1 augusti 5, 10, 20 och 50 pennis samt 1, 3 och 5 marks sedlarna och 10 marks växelsedlar, vilka kunna växlas i Eesti Panks samtliga kontor intill sagda dag. Härefter växlas de av statskassan i Reval intill den 29 april 1928, från vilken dag de helt och hållet upphöra att gälla. Efter denna dag kunna innehavare av dylika sedlar icke heller framställa några krav på staten.

England använder sig icke av spioner i Sovjetryssland. Ett mindre uppträde ägde rum i underhuset, då medlemmen av arbetarpartiet Buchanan uppmanades att avlägsna sig emedan han som "lögn" betecknat en försäkran av en representant för

regeringen, att Britannien icke använde sig av några spioner i Ryssland. Buchanan vägrade återtaga sitt uttalande och avlägsnade sig utan att något vidare mellanfall förekom.

Ryssland mobiliserar. Ryktesvis meddelas i utländska tidningar, att Sovjetrysslands krigsmyndigheter utfärdat order att mobilisera såväl en del årsklasser som krigsindustriella företag.

Litteraturnotiser.

Svensk-Ryska Sällskapetets Årskrift 1927 har i dagarna utkommit och innehåller förutom styrelse- och revisionsberättelser en del intressanta och instruktiva artiklar om Sovjetrysslands närings- och kulturella liv.

Genom styrelseberättelsen får man veta, att Sällskapet genom tillmötesgående från ett svenskt bokförlag, kostnadsfritt kunnat sända ca 600 svenska läroböcker till svenskarna i Gammal-svenskby.

Årskriften, som kostar sv. kr. 2:—, kan rek. från Svensk-Ryska Sällskapet, Stockholm.

Clément Vanel: Inga Barn. Almqvist & Wicksells förlag, Sthlm, kr. 4:50.

Den franske författaren Clément Vanel är f. n. mycket populär i sitt hemland och det förvånar en icke då man haft nöje att läsa ett par av hans arbeten, som nu överförts till vårt språk.

Han har stora utsikter att bli populär även hos oss.

Inga Barn är en briljant och kvickt skriven bok, som ger läsaren en spegelbild av Paris av idag, dess oroliga liv samt den franska societets jakt efter raffinerade nöjen, restaurangliv etc. etc.

Bokens hjälte, har tröttnat på ungarlivet och längtar efter ett hem, där han i lugn och ro kan få röka sin pipa, läsa sin tidning samt få leka med sin baby, men hans unga hustru vill ej veta av en dylik börda, som skulle tvinga henne att avstå från danstillställningar, supéer och andra lockande nöjen.

Det hela slutar i sol och lycka, eller med andra ord: frugan skänker sin man en liten knubbig batting.

Men innan läsaren kommit så långt i boken, har han redan gjort bekantskap med en del roliga typer, skildrade med skärpa och en utomordentlig humor. Rekommenderas! O. B.

STADSHOTELLET

≡ **LINDESBERG** ≡
REKOMMENDERAS

STORA HOTELLET, Linköping.

Innehavre: Fru JENNY KLINGBOM.
Post, telegram- & telefonadress: Stora Hotellet, Linköping Intern. hotellcode. 38 rum med 50 bäddar. PRISER: Enkelrum från 5.— kr. Dubbelrum fr. 10.— kr. Lunch fr. 2:50 kr. Middag fr. 3.— kr. Supé fr. 3.— kr. Sprit — Vin — Öl.

RYLANDER & RUDOLPHS

FABRIKS A.-B.

Henriksdal, Sverige

Tel.-adr. „Rudolphs“. Rt. 440 & 14440
Tillverka telefonkol och dynamoborstar, lämpliga för alla i marknaden förekommande apparater och maskiner. — Begär offert!

Restaurant Central-Buffern

Bokhållargatan 1

Linköping

God mat — Humana priser — Öl och Vin.
Abonnerer mottagas

A.-B. BJÖRKLUNDS

Nejlikeodlingar i Hammar, KRISTIANSTAD

Landets största specialodling i sitt slag:

NEJLIKOR

i alla variationer erhållas hos varje blomsterhandlare i riket

STADSHOTELLET i

NORA

rekommenderas.
Ljus, trevliga rum för turister.

Den Gyllene Freden

Vid Järntorget, Stockholm

Riks 80 29.

De Förenade Spetsfabrikernas Försäljningslokal

Tel. 771-08 Grevturegatan 13

(Hörn-butiken) NORR 19203

Specialaffär för Spetsar och Broderier. — Rikt utvald av Vadstenaspetsar. Motiv och Kragar. Beställningar å linneutstyrlar. Order till landsorten expedieras omgående.

FENIX

DRUVAN

Föreningsgatan 7.

Engelbrektsgratan 5.

Intima och hemtrevliga rest.-lokaler.
Omtyckta klubbbrum.

Direktion: A.-B. MÄLMÖ-Restauranger.

ELNA MÄRTENSSONS

KONDITIONER OCH KAFE

Tel. 460 Humngatan, Ystad, Tel. 460

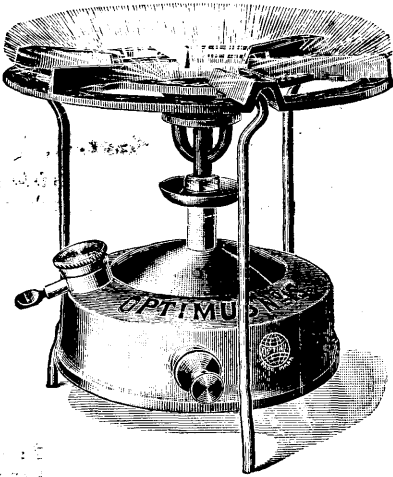
REKOMMENDERAS

Servering under sommarmånaderna i villan Skogshyddan i landshagen Tel. 477

BORÅS VÄVERIAKTIEBOLAG BORÅS
Alla slags bomullsvävnader

STADSHOTELLET

Karlskrona
REKOMMENDERAS
Ny regim
OSCAR ENGMAN.

Optimus kök

finns hos alla välsorterade hushållsgeråds-
& järnhandlare i hela Estland.

RESERVERAD ANNONSPLATS

E. LINDELL

Saluhallen
UPPSALA

Tel. 3577 Tel. 3577

REKOMMENDERAR sina
prima kött-, fläsk- & charkuterivaror i parti och
minut.

Betald annonsplats

DRICK VÅR LÅGPASTEURISERADE MJÖLK
hållbar, gräddsätter som rå mjölk, har ingen
kockt smak, är absolut fri från sjukdomsal-
strande bakterier och har ej undergått någon
som helsk kemisk förändring
Malmö Mjolksteriliserings A.-B.
Telefoner: Kontoret 437, Mejeriet 533

AXEL HELLGREN

SKRÄDDERI
SIGTUNAGATAN 11, STOCKHOLM
REKOMMENDERAS

TEL. VASA 4416. VASA 469.

STORA HOTELLET

Linköping
Rekommenderas.

MÉRIT

SVENSK TILLVERKNING
PRISBILLIG, DRIFTSÄKER

BÅT MOTOR
med fotogendrift

Levereras med blåslamps-
eller magnettändning

AKTIEBOLAGET
FREDR. WAGNER
STOCKHOLM
VASAG. 48.

MILITAR EKIPERINGS A.-B. (MEA)

Hamngatan 3A STOCKHOLM Norrmalmstorg
Rekommenderar sina förstklassiga färdiga HERRKLÄDER, HERR- & DAMSKRÄDDERI.
Uniforms- och Sportartiklar för segling, ritt, automobilsport etc. etc.

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET

GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

Egna fonder Kr. 182,000,000

Telegrafadress: Kreditbolaget

KÖP SYDSVENSKA PETROLEUMS A.-B:s
BENSIN
Motor- och Belysningsolja
Tel. Malmö 11-53, 46-60

A.-B. KRONANS MINERALVATTENFABRIK

UPPSALA tillverkningar rekommenderar
sina av: Sockerdricka, Lemonader, Pommis,
Vichyvatten, även på sifoner, Sodavatten,
Appollinaris.

Specialité: Enbärdricka — Ice-cream.

LEJONSKOR

garanterar ett förstklassigt fabrikat med största
slitstyrka. Tillverkas av

Knisslinge Skofabriks A/B Vanås.

STADSHOTELLET I

MARIESTAD

REKOMMENDERAS

BESÖK SKÖFDE

Dam-, Herr- & Barntyger

Största sortering

Billigaste priser

FRITZDORFS

KLÄDESHANDEL

St. Nygatan 40-42. STOCKHOLM

SHELL

**BENSIN OCH
SMÖRJOLJOR**

använder varje ekonomisk motorman
SVENSK-ENGELSKA MINERALOLJE A.-B.

Apoteket MÅRDEN

SURBRUNNSGATAN 28
Stockholm

Hotell & Källaren Tennstopen
STORA VATTUGAT. 8, STOCKHOLM.

Hotellet:	Restaur.:
Norr 55 72.	Norr 78 12.
" 55 73.	Kont. 87 93.
" 55 74.	Tamb. 59 80.
" 55 75.	Billiga rum.

KONDI TORI BAGERI

SKEPPAREGATAN 29 — TELEFON 709-76
STOCKHOLM
Rekommenderar sin specialtillverkning av: Gott
Kaffebröd, Wienerbröd, Bakelser och Tårter
Högaktningfullt
ESTER DOMINICUS

ESLÖV

Mina handgjorda skodon

stämplade

SANTESSON

tillfredsställa h ö g s t a möjliga anspråk.

HANSA

STOCKHOLM

Eget kapital

Kr. 6.000.000

FÖRSÄKRINGSRÖRELSE

Avdelningskontor i REVAL:

S. Karja tän. 9.